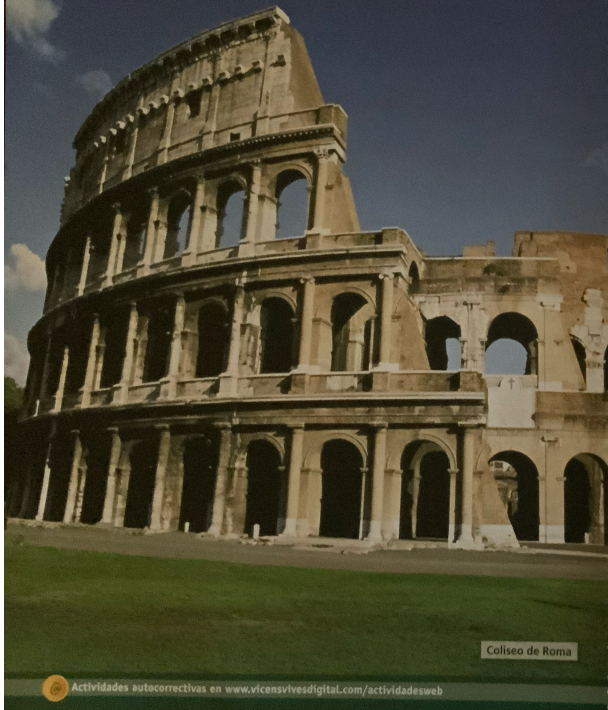
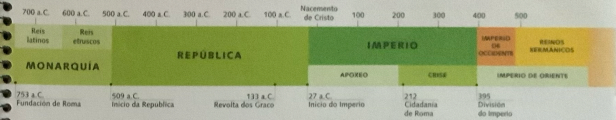

13 O IMPERIO ROMANO

Coliseo de Roma

Actividades autocorrectivas en www.vicensvivesdigital.com/actividadesweb

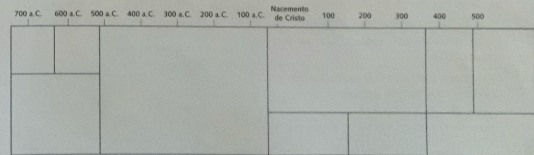
Roma foi, durante moito tempo, unha pequena cidade da Península Itálica. Mediante numerosas guerras conseguiu facerse dona das terras que se estendían desde a Península Ibérica ata Oriente, a un e ao outro lado do Mediterráneo.

Os romanos construíron, ao longo do seu imperio, cidades, pontes, estradas... e espallaron a súa lingua (latín) e a súa cultura.

1 Por onde se estendía o Imperio romano? Como conseguiu un territorio tan extenso?

2 Observa o eixe cronolóxico e intenta facer un semellante:

- Escribe o nome das tres grandes etapas nas que se divide a historia de Roma e pinta cada unha cunha cor diferente.
- Anota as diferentes subetapas que tiveron os períodos da Monarquía e do Imperio.
- Colorea as outras etapas.

..1..Por onde se estendía o IMPERIO ROMANO?.CÓMO CONSEGUIU UN TERRITORIO TAN EXTENSO?

..extendíase por todo o MEDITERRÁNEO ,dende a Península Ibérica ata Oriente ;ousexa o MEDITERRÁNEO OCCIDENTAL,ORIENTAL,HISPANIA,A GALIA,E BRITÂNIA EN OCCIDENETE E INCLUSIVE TERRITORIOS DE EUROPA CENTRAL

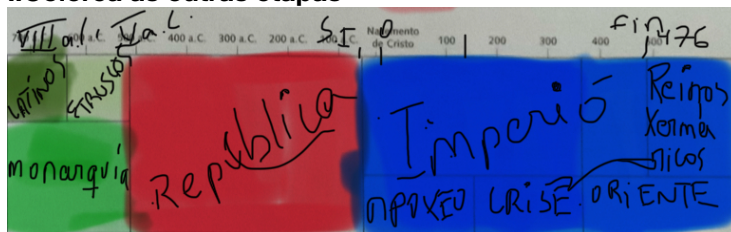

..2..Observa o eixe CRONOLÓXICO e intenta facer un semellante :

..escribe o nome das tres grandes etapas nas que se divide a historia de Roma e pinta cada unha cunha cor diferente : **MONARQUÍA** -**REPÚBLICA**- **IMPERIO**

..ANOTA AS DIFERENTES SUBETAPAS que TIVERON os períodos da MONARQUÍA e DO IMPERIO

..Colorea as outras etapas

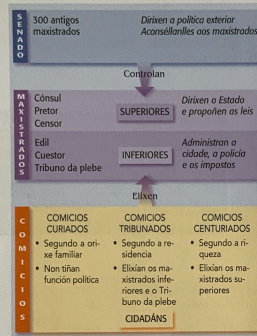
1 As orixes de Roma. Da Monarquía

- No I milenio a.C., a **península Itálica** estaba habitada por **latinos, etruscos e gregos**.
- No século VIII a.C., algunhas tribos de latinos agrupáronse ás beiras do río Tíber, ao redor de sete outeiros, e fundaron **Roma**.
- Os romanos vivían da agricultura e da gandería, pero axiña a cidade se converteu nun grande **enclave comercial**.
- Nestes primeiros tempos Roma era unha **monarquía** e o rei tiña todos os poderes.
- No ano 509 a.C. Roma converteuse nunha **República** gobernada por **patricios**, membros de familias aristocráticas con terras e poder.
- O resto da poboación, os **plebeos**, loitaron por ter dereitos e conseguiron un representante que defendía os seus intereses: o **tribuno da plebe**.
- O goberno da República estaba formado por tres institucións: os **comicios**, os **maxistrados** e o **Senado**.

1 Observa o mapa da península Itálica e realiza as seguintes actividades:

- Pinta de cor amarela o territorio do Norte e centro de Italia e o Leste de Córsega, ocupado polos etruscos.
- Pinta de cor verde as zonas de dominio cartaxinés: a zona de Cartago, o Oeste de Sicilia e a costa da illa de Sardeña.
- Pinta de cor laranxa a zona de dominio grego: o Sur de Italia (Magna Grecia) e o Leste de Sicilia.
- Que pobos habitaban na península Itálica? Cal deles fundou Roma?

AS INSTITUCIÓNS ROMANAS EN TEMPOS DA REPÚBLICA

A PENÍNSULA ITÁLICA CARA AO SÉCULO VIII A.C.

á República

2 Onde se edificou a cidade de Roma? Sabes o nome dalgún outeiro? En que se convertiu esta cidade?

3 Explica en que consistían as dúas primeiras formas de goberno de Roma:

Monarquía: .....

República: .....

4 Define ou explica os seguintes termos:

Patricio: .....

Plebeo: .....

5 Observa o esquema das institucións romanas en tempos da República e despois completa este cadro:

Institución	Función
Maxistrados superiores	
inferiores	

..1..Observa o mapa da Península Itálica e realiza as seguintes actividades :

..pinta de cor amarela o territorio do Norte e centro de Italia e o Leste de Córsega ,ocupado polos etruscos

..pinta de cor verde as zonas de dominio cartaxinés:a zona de Cártago ,o Oeste de Sicilia a costa da Illa de Sardeña.

..pinta de cor laranxa a zona de dominio grego:o Sur de Italia (Magna Grecia)e o Leste de Sicilia

..Qué pobos habitaban na Península iTÁLICA?Cal deles fundou Roma?

..habitaban os etruscos,latinos,samnitas... os que fundaron a cidade de ROMA FORON OS latinos

..2..Onde se edificou a cidade de Roma?Sabes o nome dalgún Outeiro?En qué se convertiu esta cidade?

..a cidade de Roma edificouse na colina do monte Palatino á beira do río TÍBER .

..hai MOITOS outeiros: PALATINO-ESQUILINO-AVENTINO-CAPITÓLIO-CELIO-QUIRINAL-VIMINAL..

..esta cidade convertirse nun gran enclave comercial e na capital do Imperio Romano

..3..Explica en que consistían as dúas primeiras formas de goberno de Roma:

..a..MONARQUÍA: sistema de goberno no que o rei tiña os máximos poderes e que gobernaba coa axuda do SENADO composto por **PATRICIOS (ARISTÓCRATAS)**

..b..REPÚBLICA :sistema de goberno que derrocou a monarquía e a o seu último rei etrusco (TARQUINIO O SOBERBIO),o poder quedaba así en mans do SENADO de Roma (o senado estaba composto polas familias patricias)

(EXPLICACIÓN):

RES PUBLICA = ASUNTO PÚBLICO é o significado en latín ,as siglas **S.P.Q.R** significan O SENADO E O POBO DE ROMA ,era o lema da República e gravábanse en moedas,edificios e estandartes

..4..Define ou explica os seguintes termos :

..a..**PATRÍCIO** ..minoraría de familias aristocráticas descendentes de las familias fundadoras de Roma ,tiñan terras e poder.

..b..**PLEBEO**..resto da poboación ,campesiños artesáns e comerciantes ,carecían de dereitos políticos e non tiñan terras

..5..Observa o esquema das INSTITUCIÓN ROMANAS en tempos da REPÚBLICA e despois completa este recadro:

INSTITUCIÓN

FUNCIÓN

..1..**senado**.....dirixen a política exterior e aconsellan aos MAXISTRADOS

..2..**maxistrados** ::.....**SUPERIORES** : (cónsul-pretor-censor) .dirixen o estado e propoñen as leis

.....**INFERIORES**:(edil-cuestor-tribuno da plebe)..administran a cidade ,a policía e os impostos

..3..**comicios**:.....asambleas segundo a ORIXE familiar,a residencia e a riqueza ,para votar leis e elixir aos MAXISTRADOS

2 Roma conquista o Mediterráneo

- Roma, grazas ao aumento da riqueza e á creación dun poderoso exército, conquistou gran cantidade de territorios:

- Entre o 500 e o 250 a.C., a cidade de Roma fíxose dona da **península Itálica**.
- Entre o 250 e o 146 a.C., venceu a Cartago, potencia marítima no Mediterráneo. Os romanos impuxeron o seu dominio sobre todo o Mediterráneo occidental.
- Entre o 146 a.C. e o 14 d.C. conquistaron Grecia, o Mediterráneo oriental e o Norte de África, e completaron a ocupación de Hispania e a Galia en Occidente.

- A expansión territorial fixo entrar en crise a República. No século I a.C. sucedéronse diversos **conflitos sociais e guerras civís**.

- Os conflitos sociais xurdiron polas desigualdades sociais, porque moitos campesiños se arruinaron.

- No ano 48 a.C., un gran xeneral, **Xulio César**, foi proclamado ditador perpetuo e asumiu todo o poder político e militar.

- Os partidarios da República e os patricios, que vían perigar o seu poder, asasinaron a César ás portas do Senado no 44 a.C.

O exército romano organizábase en lexións, e estas, en centurias (grupos de 100 homes).

CAMPAMENTO ROMANO

- 1 Observa o equipo dos soldados romanos e clasifica as armas:

Armas ofensivas: .....

Armas defensivas: .....

- 2 Fíxate agora no debuxo do campamento romano e responde:

- Como se protexían os campamentos? .....

- Como se chaman as dúas rúas principais? .....

- 3 Observa o mapa das conquistas de Roma e realiza as actividades:

- Pinta o mapa tendo en conta que cada número corresponde a unha cor e verás como se fixo a expansión do Imperio romano.

- Identifica cada etapa da conquista romana e os seus feitos principais:

Cronoloxía	Sucesos
500-250 a.C.	
264-146 a.C.	
146 a.C.-14 d.C.	

- 4 Quen era Xulio César? Que poderes tiña? Como morreu? .....

..1..Observa o equipo dos soldados romanos e clasifica as armas :

..a..**ofensivas**: lanza-espada

..b..**defensivas**:coirana-mandil-escudo-casco

..2..Fíxate agora no debuxo dun campamento Romanos e contesta:

..a..**como se Protexían os campamentos?**

..pois por un muro e torres defensivas ,fosos etc

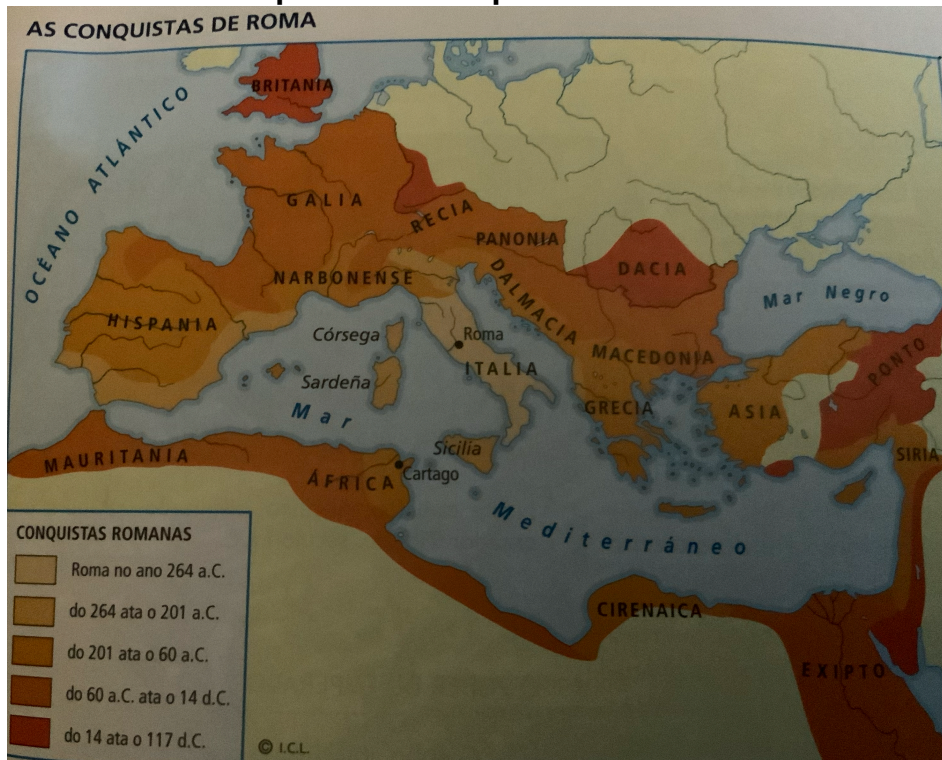
..b..**cómo se chaman as dúas rúas principais?**

..CARDO (dirección NORTE-SUR) E DECUMANO (dirección leste-oeste)

..3..Observa o mapa das conquistas de Roma e realiza as actividades:

..a..pinta o mapa tendo en conta que cada número corresponde a unha cor e verás cómo se fixo a expansión do Imperio Romano.

..b..identifica cada etapa da conquista romana e os seus feitos principais:

CRONOLOXÍA.

SUCESOS

..500-250 a de C.....dominio da PENINSULA ITÁLICA

..250-146 a de C.....vence ao IMPERIO CARTAGINÉS ,ROMA domina o MEDITERRÁNEO OCCIDENTAL

..146 a de C -14 d de C.....Grecia,Mediterráneo oriental e Norte de África ,completan a ocupación de HISPANIA e a Galia en Occidente

..4..Quen era Xulio César ? Qué poderes tiña? Como morreu?

..era un militar ,xeneral romano foi proclamado DICTATOR perpetuo e asumíu os máximos poderes arrebatando así o poder á REPÚBLICA

(había un descontento social pois había moitas desigualdades sociais,de riqueza de familias moi ricas e o pobo moi pobre e sen terras) ,deu lugar así a unha serie de revoltas coma a dos IRMÁNS GRACO e a REVOLTA DOS ESCRAVOS DE ESPARTACO)

..tiña poder político e militar

..morreu assassinado ,apuñalado ás portas do SENADO ROMANO

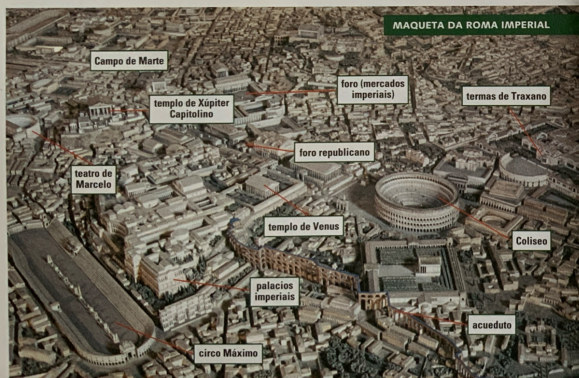
3 O Imperio romano. A crise do Imperio romano

3.1. A EXPANSÃO DO IMPÉRIO

- Depois da morte de Xulio César, o seu fillo adoptivo **Octavio** venceu os seus rivais. No ano 27 a.C. foi nomeado **emperador** de Roma polo Senado.
- Iniciouse así unha nova forma de goberno: o **Imperio**. O emperador concentraba todos os poderes civís e militares na súa persoa.
- Os territorios do Imperio organizáronse en **provincias**. No ano 212 concedéuselles a **ciudadanía romana** (dereitos) a todos os habitantes do Imperio.
- Ao longo dos séculos I e II o Imperio acadou a súa **máxima prosperidade**: é a época coñecida como a *pax romana*, pola ausencia de guerras e problemas.

3.2. A CRISE

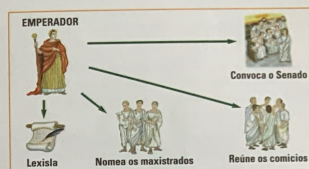
- A partir do século III, o Imperio entrou nunha fonda **crise**.
- As causas desta crise foron os ataques dos **pobos xermánicos**, o debilitamento da autoridade imperial, as revoltas militares e as dificultades económicas.
- No ano 395 d.C., o emperador **Teodosio** dividiu o Imperio en dous, para podelo gobernar mellor:
  - O **Imperio romano de Oriente**, tamén coñecido como **Imperio bizantino**.
  - O **Imperio romano de Occidente**, que non puido impedir o seu debilitamento e no ano 476 foi destituído o derradeiro emperador romano: **Rómulo Augústulo**.

52 Tema 13. O Imperio romano.

1 Fixate na maqueta de Roma. Cales eran os principais edificios?

2 Describe os poderes do emperador:

3 Observa o mapa do Imperio romano no século IV d.C.:

- Quen realizou esta división?
- En que ano? Por que motivo?

- Pinta, segundo a lenda, a liña de división do Imperio.
- Pinta de cor diferente o Imperio romano de Occidente e o de Oriente.
- Pinta de vermello as frechas das invasións.
- Cita algúns dos pobos invasores:

..1..Fíxate na maqueta de Roma.Cales eran os principais edificios?

..pois os foros ,a basílica ,o coliseo,as termas,o circo etc

..2..Describe os poderes do EMPERADOR .

..tras a morte de XULIO CÉSAR ,o seu FILLO adoptivo OCTÁVIO AUGUSTO venceu aos seus rivais nunha guerra civil e converteu-se no home mais poderoso de ROMA .no ANO 27 a de C FOI PROCLAMADO EMPERADOR CONCEDENDOLLE O TÍTULO DE AUGUSTO (ELIXIDO DOS DEUSES)
INAUGÚRASE A SÍ A ETAPA POLÍTICA DO IMPERIO ARTA O 476 d DE C

PODERES : (MILITAR-RELIXIOSO-POLÍTICO E CIVIL)

..A..CONVOCA O SENADO (PODER EXECUTIVO)

..B..REÚNE OS COMICIOS (ASAMBLEAS)

..C..NOMEA OS MAXISTRADOS

..D..LEXISLA (DITABA AS LEIS A TRAVÉS DE EDICTOS)

..3..Observa o mapa do IMPÉRIO ROMANO no século IV d de C :

..A..quén realizou esta DIVISIÓN? : POIS FOI O EMPERADOR TEODOSIO

..B..en qué ano? ..no 395 d de C.

..C..por qué motivo?..pois poder gobernalo millor xa que no **século III** parálizase a política de conquistas e comeza a crise económica pois DEIXAN de chegar escravos dos territorios conquistados ao IMPÉRIO ,os escravos eran o motor económico pois traballa a de balde os latifundios,minas ,obras públicas etc .Este debilitamiento orixina unha crise de supervivencia pois hai falta de alimento e tamén está o feito de que os pobos xermánicos presionen as fronteiras do Imperio chegando a entrar e asentarse mediante pactos cos romanos .

Para defender as fronteiras do Imperio construírán un muro defensivo ou limes romano con lexións permanentes para defendê-las .

TEODOSIO DIVIDE O IMPERIO EN DOUS:DIVIDIUNO ENTRE SEUS DOUS FILLOS :ARCADIO E HONORIO

..1..IMPERIO ROMANO DE ORIENTE con capital en CONSTANTINOPLA tamén coñecido coma o IMPERIO BIZANTINO

..2..IMPERIO ROMANO DE OCCIDENTE CON CAPITAL EN ROMA

..pinta,segundo a lenda a liña de división do IMPERIO

..PINTA DE COR DIFERENTE O imperio romano de OCCIDENTE e o imperio romano de ORIENTE.

..pinta de vermello as frechas das invasións

..cita algúns dos pobos invasores

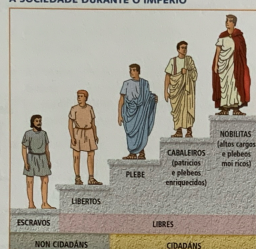

..cita algún dos pobos invasores :VÁNDALOS-ALANOS-SUEVOS-OSTROGODOS ETC

4 Sociedade e economía no Imperio romano

- A poboación romana da época imperial estaba constituída por dous grandes grupos: **libres** (cidadáns ou estranxeiros) e **escravos**.
- Os romanos **libres** diferenciábanse entre eles pola súa riqueza e posición social: os **senadores**, os **nobres** e a **plebe** (xente común) tiñan a consideración de cidadáns; os **libertos** (antigos escravos liberados) eran do grupo dos non-cidadáns.
- Os **escravos** non tiñan liberdade nin podían ser cidadáns. Eran un grupo numeroso que facían os traballos máis duros e se ocupaban da ensinanza e dos labores administrativos.
- Os romanos desenvolveron unha próspera agricultura e introduciron o arado romano, os muíños de gran, as prensas de aceite e viño e novos sistemas de regadío.
- O cultivo de numerosos produtos foi iniciado polos romanos: árbores froiteiras, cereais, hortalizas, oliveiras, vide, etc. A explotación agrícola realizábase ao redor de casas de campo chamadas **villas**.

A SOCIEDADE DURANTE O IMPERIO

- As relacións comerciais entre todos os lugares do Imperio eran moi fluídas e realizábanse esencialmente por mar. Tamén se construíron extensas calzadas que unían Roma coas provincias. O uso dunha única moeda facilitou o comercio.

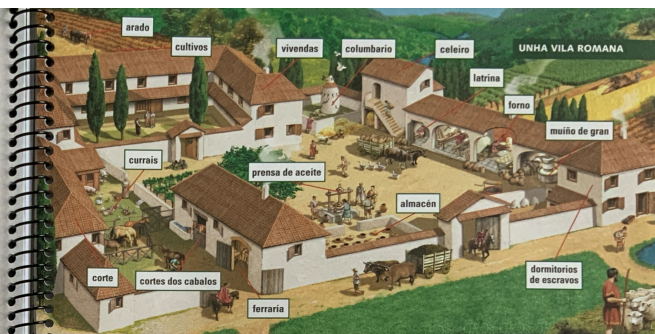
- 1 Observa o esquema da sociedade romana e di que grupos eran cidadáns (con dereitos) e cales non:

Cidadáns: .....

Non-cidadáns: .....

- 2 Completa o texto coas palabras que faltan:

Os romanos desenvolveron unha próspera ..... e introduciron o ..... , os ..... , as ..... e novos sistemas de ..... . Iniciaron o cultivo de numerosos produtos: ..... e .....

- 3 Completa a táboa sobre unha vila romana:

Dependencias	Función
Prensa de aceite	
Dormitorios de escravos	
Celeiro	
Currais	
Almacén	
Forno	

- 4 Escribe o nome doutros elementos que aparecen na ilustración da vila romana:

- 5 Por que crees que a moeda única facilitou os intercambios comerciais?

..1..Observa o esquema da sociedade romana e di que grupos eran Cidadáns (con dereitos) e cales non:

...CIDADÁNS: PLEBE-CABALEIROS (PATRICIOS E PLEBEOS ENRIQUECIDOS) E **NOBILITAS**(ALTOS CARGOS E PLEBEOS MOI RICOS)

...NON CIDADÁNS:LIBERTOS (escravos liberados) e **ESCRAVOS**

..2..Completa o texto coas palabras que faltan:

..” Os romanos desenvolveron unha próspera **AGRICULTURA** e introducirán o **ARADO ROMANO**,os **MUÍÑOS DE GRAN**,as **PRENSAS DE ACEITE** e novos sistemas de **REGADÍO** .

Iniciaron o cultivo de numerosos productos : **ÁRBORES**
FROITEIRAS,CEREAIS,HORTALIZAS,OLIVEIRAS E VIDE

..3..Completa a táboa sobre unha VILA ROMANA:

DEPENDENCIAS.

FUNCIÓN:

- ..a..prensa de aceite** .....para prensar as olivas e obter aceite
- ..b..dormitorios de escravos**.....dependencias para que viviran os escravos
- ..c..celeiro**.....almacén de cereais
- ..d..almacén**.....para tardar colleitas,material de campo Etc
- ..e..forno**.....para cocer o pan

..4..Escribe o nome doutros elementos que aparecen na ilustración da vila romana:

- ..a..latrina** .....para os desfeitos orgánicos
- ..b..currais**.....para as aves (galiñas),coellos etc
- ..c..ferraría**.....para ferrar os animais e para forxar o ferro
- ..d..cortes de cabalos**.....dependencias para os cabalos
- ..e..arado**.....para arar o campo
- ..f..cultivos**.....zonas de térreo onde se cultivavam especies comestibles
- ..g..columbario**.....palomar ,lugar onde había palomas

..5..Por qué cres que a moeda única facilitou os intercambios comerciais?

..porque facilitou as transacción comerciais e así non había que facer diferentes tipos de cambio de moeda ,é algo moi similar cando dentro da UNIÓN EUROPEA ADOPTOUSE A MOEDA ÚNICA (OE EURO)